

О. М. Мироненко

Декларація директорії УНР 1918

ДЕКЛАРАЦІЯ ДИРЕКТОРІЇ УНР 1918 – програмний документ конституційного характеру. Оприлюднений 26 грудня 1918 після вступу військ [Директорії УНР](#) до Києва. У декларації узагальнено положення низки державних актів, виданих наприкінці 1918 від імені Українського національного союзу і Директорії, зокрема Оповіщення громадян від 15 листопада, Звернення до всіх урядів («правительств») світу від 20 листопада, Наказів селянам та Оповіщення громадян від 21 листопада, Постанови Директорії УНР від 26 листопада, Ноти до народів світу від 15 грудня.

У преамбулі документа констатовано факт повалення гетьманського режиму П. Скоропадського, скасування дум і земств, жандармських управлінь, відновлення національно-персональної автономії, демократичних органів місцевого самоврядування тощо. Щодо найболючішого для України питання – власності на землю – у додатку до Наказу селянам № 1 підкреслювалось, що всі трудові господарства залишаються у користуванні їх попередніх власників, а решта земель переходить до безземельних і малоземельних селян, насамперед тих, хто боровся з гетьман. режимом. Розпочато слідство з приводу зловживань гетьманської влади, скасовано всі постанови уряду Української Держави стосовно робітничої політики, зокрема відновлювалися 8-годинний робочий день, право на колективні договори, коаліції, страйки, права профспілок. Всі ці заходи Директорія вважала лише першим етапом соціального і національного визволення українського народу. Наступним кроком мало стати розгортання державотворення, налагодження системи влади. Директорія проголосила себе тимчасово верховною владою революційного часу, першоджерелом якої є право трудящого народу на революцію. Оскільки буржуазія і поміщики довели свою цілковиту неспроможність в управлінні, а їхні дії завдали народові значної шкоди, ці класи позбавлялись права брати участь у подальшому керівництві державою.

Директорія закликала селянство, військовиків, робітників, а також зайняту інтелігенцію – вчителів, лікарів, членів кооперативів, службовців та ін. обрати своїх делегатів на [Конгрес трудового народу України](#), що розглядався як тимчасове революційне представництво суспільства («організованих працюючих мас»), що має всі верховні права і повноваження

вирішувати будь-які питання соціального, економічного і політичного життя України. На Конгрес було покладено обов'язок організувати владу як у центрі, так і на місцях. Лідери держави усвідомлювали, що вибори до Конгресу не вдасться організувати на демократичних засадах, оскільки розробити відповідні виборчі процедури за короткий строк неможливо, тому у майбутньому передбачалося скликати за допомогою інституту всенародних демократичних виборів Установчі збори і передати їм усю владу в державі.

Головним завданням у сфері внутрішньої політики визначено досягнення національної злагоди і єдності трудової демократії, у сфері зовнішніх відносин Директорія проголосила цілковитий нейтралітет України, прагнення до мирного співіснування з народами усіх держав світу. Звинувачення Директорією режиму гетьмана П. Скоропадського за характером і термінологією були схожі на ті, що містилися у Маніфесті Тимчасово робітничо-селянського уряду України від 28 листопада 1918, щоправда, у декларації навіть не згадувався факт окупації Південної України державами [Антанти](#).

Рекомендована література

1. Міцюк О. Доба Директорії УНР. Спомини і роздуми. Л., 1938;
2. Мазепа І. Україна в огні і бурі революції 1917–1921. Т. 1–3. Прага, 1942;
3. Стахів М. Україна у добі Директорії УНР. Т. 1–7. Скрентон, 1962;
4. Мироненко О. М. Груднева (1918 р.) декларація Директорії // Укр. державотворення: невитребуваний потенціал. К., 1997.

Бібліографічний опис:

Декларація директорії УНР 1918 / О. М. Мироненко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-21339>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).